

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: **S. M.**
zastoupen Organizací na pomoc uprchlíkům, z. s.
se sídlem Praha 9, Kovářská 4

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2021, čj. OAM-1112/ZA-ZA11-ZA05-R2-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2021, čj. OAM-1112/ZA-ZA11-ZA05-R2-2019, se ruší a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 12. 11. 2021, doručenou soudu téhož dne, domáhá přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalovaný zabýval důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, existenci důvodů pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 cit. zákona a pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 cit. zákona, dále se zabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a cit. zákona a konečně i existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 14b cit. zákona. Dospěl přitom k závěru, že v případě žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jak jsou předvídány výše citovanými ustanoveními zákona o azylu.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

3. Žalobce připomněl, že v jeho věci bylo žalovaným vydáno již jedno zamítavé rozhodnutí, které Krajský soud v Brně svým rozsudkem zrušil a zavázal žalovaného obstatat přesné a aktuální informace o zemi původu žalobce týkající se potlačování politických práv v Ázerbájdžánu, zejména svobody projevu a svobody shromažďovací. Uložil mu na základě takových informací zhodnotit, zda existuje přiměřená pravděpodobnost, že by se žalobce, coby řadový účastník demonstrací, mohl dostat do hledáčku státních orgánů, pokud by v projevu svých politických práv pokračoval, a zda by hrozilo, že jej státní orgány budou z tohoto důvodu pronásledovat.
4. Žalobce uvedl, že napadeným rozhodnutím mu nebyla udělena mezinárodní ochrana, neboť žalovaný vyhodnotil, že mu nehrozí pronásledování, neboť v mezichase došlo k vyřešení situace v Náhorním Karabachu, a tedy odpadl důvod, pro který se žalobce účastnil demonstrací. Žalobce zdůraznil, že jeho účast na demonstracích se týkala Náhorního Karabachu, ne však výlučně, rovněž se demonstrovalo i z důvodu špatných ekonomických podmínek v oblasti jeho bydliště a za jejich zlepšení. Tyto další důvody žalobcova demonstrování žalovaný v napadeném rozhodnutí nezohlednil, a tím pádem nehodnotil ani ve smyslu zrušujícího rozsudku možnost politických aktivit v Ázerbájdžánu a s tím spojené postihy. Skutkový závěr žalovaného, že žalobcovy problémy souvisely pouze s účastí na protestních akcích týkajících se Náhorního Karabachu, je nesprávný a nevyplývá ze správního spisu. Naopak správní spis obsahuje informaci, že součástí protestů byla i zmíněná nespokojenost s ekonomickou situací v zemi.
5. Žalobce označil napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť závěr žalovaného, že v případě návratu do země původu nebude nikdy prosazovat své politické názory, případně se účastnit demonstrací, nemají oporu ve správním spise.
6. V další námitce žalobce vytýká žalovanému nedostatečnost správního spisu, který dle jeho názoru neobsahuje konkrétní a podrobné informace, k jejichž opatření žalovaného zavázal Krajský soud v Brně, a to zejména informace týkající se potlačování politických práv, svobody projevu a práva shromažďovacího a tomu odpovídající posouzení žalovaného. Správní spis obsahuje pouze obecné informace.
7. Za pochybení žalovaného považuje žalobce i absenci posouzení hrozícího nebezpečí při jeho návratu do země původu z důvodu jeho předchozích zadržení na demonstracích.
8. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení anebo alternativně, aby z důvodu nerespektování právního názoru ve zrušujícím rozsudku Krajského soudu v Brně byl vydán rozsudek, jímž bude žalobci udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek a vyslovil s nimi nesouhlas. Odkázal na napadené rozhodnutí, obsah správního spisu, na žádost o udělení mezinárodní ochrany, výpovědi žalobce a použité informace o zemi původu. Napadené rozhodnutí nepovažuje za vadné či nezákonné, neboť dle jeho názoru byl v dané věci zjištěn skutečný stav věci, bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, a byly opatřeny potřebné podklady pro vydání rozhodnutí, které označil za aktuální, zcela dostatečné a objektivní.
10. Neudělení azylu podle § 12 písm. a) je dle názoru žalovaného dostatečně odůvodněno, neboť v žalobcově případě se nejedná o pronásledování za uplatňování politických práv a svobod s ohledem na nízkou intenzitu a marginální následky pro žalobce ve dvou případech zadržení policií na 24 h. Nadto při sepisování žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce prohlásil, že nemá žádné politické přesvědčení a není členem žádné politické strany, organizace či hnutí. Žalovaný uvedl, že v jednání policie vůči žalobci neshledává tvrzenou systematickosti. Zdůraznil, že k různým excesům ze strany policie dochází i v zemích s vysokými demokratickými standardy a příkladem zmínil „policii brutálně potlačenou demonstraci proti covidovým opatřením v Amsterdamu“, při níž došlo k zatčení 30 osob. Dle žalovaného je zřejmé, že o žalobce nemají příslušné orgány země jeho původu zájem, neboť opustil zemi legálně, letecky, bez jakýchkoliv problémů. Žalovaný má za to, že nebylo ani tvrzeno ani zjištěno pronásledování žalobce v zemi původu z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, nebo že by mu v této souvislosti při návratu do země původu hrozilo nějaké nebezpečí. Žalovaný zmínil odpověď žalobce při pohovoru konaném dne 11. 12. 2019 na otázku, proč se účastní demonstrací, která zněla: „protože naše pravá země je nyní okupovaná Arménií - Náhorní Karabach“. Jiné důvody (např. ekonomické) nesdělil. Ke své ekonomické situaci uvedl, že byla normální, „neměli se ani zle ani dobře“, což dle žalovaného nezakládá důvod k protestům. Z informací o zemi původu je zřejmé, že na podzim roku 2020 došlo k ozbrojenému konfliktu s Arménií, při kterém Ázerbájdžán získal zpět pod kontrolu významnou část Náhorního Karabachu. V tomto ohledu se tedy situace v Ázerbájdžánu zcela změnila. Dle žalovaného z obsahu pohovoru se žalobcem vyplývá, že jeho účast na protestních akcích byla spojena pouze s nesouhlasem se slabou politikou ázerbájdžánské vlády vůči arménské kontrole nad územím Náhorního Karabachu, proto nyní důvody žalobcovy žádosti o poskytnutí mezinárodní ochrany, jeho politických aktivit a případně i důvody pro to, aby se žalobce stal předmětem adresného zájmu ázerbájdžánských státních orgánů, odpadly.
11. Závěrem žalovaný shrnul, že žalobce nebyl v průběhu správního řízení zkrácen na svých právech, žalobou nebylo zpochybněno napadené rozhodnutí, a proto navrhl žalobu zamítnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak bez nařízení jednání postupem za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. a rovněž v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 s. ř. s., přičemž dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, pro něž žalobu shledal důvodnou.

13. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 8. 12. 2019 žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany v České republice.
14. Dne 11. 12. 2019 poskytl údaje k podané žádosti, mezi nimiž uvedl ázerbajdžánskou národnost s místem narození ve vlasti v Qubadli nacházející se v Karabachu a posledním místem pobytu v Sumqajit, kde v současné době žije jeho manželka s nezletilým synem a dcerou. Uvedl, že vyznává islámské náboženství, nemá žádné politické přesvědčení a není členem žádné politické strany ani politické skupiny. Do České republiky přiletěl 11. 10. 2019 přes Minsk na platný cestovní doklad a s českým vízem. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že původně pochází z Karabachu, ale už 26 let žije v Sumqajit ve špatných ekonomických podmínkách. Jsou tam časté demonstrace za zlepšení jejich situace. Žalobce byl na demonstracích dvakrát zatčen policií a varován, že pokud jej tam zadrží ještě jednou, „bude s ním zle“. Byl i na dalších demonstracích, tam ale zatčen nebyl, podařilo se mu v davu utéci. I tak se na něj policie ptala, a proto si raději sehnal vízum a přijel do České republiky. Již je tu dva měsíce a čeká. Jiné důvody žádosti nemá.
15. Pohovor byl se žalobcem proveden téhož dne. Při něm uvedl, že byl dvakrát zadržen policií, potřetí k tomu „nedošlo, protože jim utekl“. K druhému zatčení došlo dne 25. 5. 2019, poslali jej na služebnu v Baku, rajon 22, a zadržen byl na 24 hodin. Žádné oficiální obvinění vzneseno nebylo. Na dotaz správního orgánu, co mu bylo řečeno při propuštění, žalobce odpověděl, že se zajímali, proč na demonstrace chodí a pak mu „výslovně vyhrožovali, že jestli ho tam ještě jednou uvidí, bude to mít zlé“. Žalobce na to řekl, že chce zpět svou zem, a policista mu za to dal facku. Na dotaz správního orgánu, jaký je důvod demonstrací, odpověděl, že v Ázerbájdžánu panuje autoritativní režim a prezident už nechce získat Karabach zpět. Uvedl, že „kdo má jiný názor, tomu se žije zle. Mnoho veteránů z války žije ve špatných ekonomických podmínkách.“ V Sumqajitu u Baku, kde žije již 26 let má život normální, „nemají se ani dobře, ani zle“. Na demonstrace chodí proto, že „jejich pravá země je nyní okupovaná Arménií - Náhorní Karabach.“ Jiné problémy s policií neměl, jen ta dvě zadržení. Poprvé byl zadržen 4. 5. 2019. Policie obstoupila dav, a kdo vykřikoval „Karabach je náš“, toho zadržela a naložila do auta. Nebyl nijak bit, jen slovně upozorněn, aby tam už nechodil, zadržen byl na 24 hodin. Každé demonstrace se účastnilo asi kolem 100 lidí, ale přesně to nedokáže říci. Zadrženo bylo asi 40 - 60 lidí, které naložili do aut a odvezli na služebny, kde je uráželi a bili. V Ázerbájdžánu se lidé policie velice bojí. Na fyzické napadení policií si žalobce nestěžoval, uvedl, že není kde. Do země původu se chce vrátit, až tam nebude diktatura, nyní by byl zadržen. S vycestováním sice problém neměl, protože nemá žádné záznamy v rejstříku, kdyby ho ale zatkli na té třetí demonstraci, už by mu něco hrozilo, mohl by jít do vězení i na 14 let. Proč zrovna na 14 let neví, ale mohou mu třeba podstrčit drogy a zavřít jej za to. Uvedl, že na internetu je popsáno mnoho případů i úmrtí ve vězení. O azyl požádal, protože mu skončilo vízum a někdo mu to poradil. Často telefonuje se synem a ví, že se po něm dvakrát ptala policie, jednou u něj doma, jednou volali bratrovi. Zajímalo je, kde se žalobce nachází. Žalobce si myslí, že to je z důvodu plánování velké demonstrace a že jsou lidé zastrašováni, aby tam nepřišli.
16. Ve správním spise jsou dále založeny informace, které správní orgán shromáždil v průběhu správního řízení před prvním rozhodnutím ve věci, a to Zpráva Ministerstva vnitra ČR, OAMP: Ázerbájdžán, Informace MZV ČR, čj. 121241-6/2019-LPTP ze dne 23. 7. 2019 k čj. MV-7953-12/OAM-2019, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní

ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí; Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA z 11. 3. 2020: Ázerbájdžán - Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2019; Informace OAMP z 18. 6. 2019: Ázerbájdžán - Bezpečnostní a politická situace v zemi; Zpráva IOM z roku 2019: Ázerbájdžán, Údaje o zemi.

17. K seznámení se s podklady rozhodnutí se žalobce nedostavil. Dne 19. 5. 2020 vydal žalovaný první rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany čj. OAM-1112/ZA-ZA11-ZA20-2019, jímž žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neudělil. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce správní žalobu a Krajský soud v Brně svým rozsudkem ze dne 7. 4. 2021, čj. 41 Az 35/2020-55, toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
18. V uvedeném rozsudku se soud ztotožnil s hodnocením žalovaného, že v žalobcově případě nelze udělit mezinárodní ochranu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť se v konkrétních případech v rámci azylového příběhu žalobce nejednalo o pronásledování za uplatňování politických práv. Krajský soud v Brně vyhodnotil, že pronásledování nepředstavuje ani dvojí zadržení žalobce na 24 h, během nichž (kromě facky) nečelil žádnému dalšímu zacházení zasahujícím jeho tělesnou integritu či jiným vážným negativním následkům pro jeho život. Tato zadržení, byť se jednalo o zásah do žalobcových práv a osobní svobody, nedosahují dostatečně vážné intenzity porušení základních lidských práv vyžadovaných čl. 9 směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). K tomu Krajský soud v Brně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 27. 11. 2019, čj. 2 Azs 35/2019-72.
19. Ve vztahu k azylovému důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu však Krajský soud v Brně uzavřel, že žalovaný v rozhodnutí opomněl zhodnotit pravděpodobnost budoucího pronásledování žalobce, neobstaral si pro posouzení této otázky žádné relevantní informace o zemi původu. Rozhodnutí žalovaného v rámci výroku o neudělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu se zakládá na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a je v tomto ohledu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Krajský soud v Brně uvedl, že žalovaný musí na základě přesných a aktuálních informací o zemi původu posoudit, zda žalobcova obava z případného uvěznění při pokračování v projevování jeho politických názorů je odůvodněná a zda žalobci hrozí pronásledování „s přiměřenou pravděpodobností“. Zdůraznil, že jádrem případu je zodpovězení otázky, nakolik je pravděpodobné, že řadový účastník demonstrace se dostane do hledáčku státních orgánů. Krajský soud v Brně uvedl, že ze žalobcovy výpovědi vyplynulo, že jeho problémy ve vlasti pramení z účasti na dvou demonstracích proti okupaci Náhorního Karabachu. Dal za pravdu žalobci, že jeho účastí na demonstracích uplatňoval svá politická práva (právo na svobodu projevu a svobodu shromažďovací). Uzavřel, že není podstatné členství v politické straně či jeho absence. Žalobce projevil své politické přesvědčení na politicky zaměřené demonstraci, a proto jej policie zadržela, čímž je mezi zadržením žalobce a projevem jeho politických práv dán kauzální nexus. Intenzita a rozsah politických aktivit pak hraje roli až při posouzení existence odůvodněného strachu z pronásledování za použití standardu přiměřené pravděpodobnosti, k čemuž jsou nezbytné dostatečné doklady o zemi původu. V závěru jmenovaný soud závázal

žalovaného k odstranění vad řízení. Zavázal jej povinností obstarat si přesné a aktuální informace o zemi původu žalobce, které se budou týkat potlačování politických práv v Ázerbájdžánu, zejména svobody projevu a svobody shromažďovací a na základě těchto zpráv pak zhodnotit, zda existuje přiměřená pravděpodobnost, že by se žalobce, coby řadový účastník demonstrací, mohl dostat do hledáčku státních orgánů, pokud by v projevu svých politických práv pokračoval a zda by hrozilo, že jej státní orgány budou z tohoto důvodu pronásledovat. Otázku, nakolik je pravděpodobné, že se řadový účastník demonstrace dostane do hledáčku státních orgánů, přitom označil za jádro případu žalobce. Krajský soud v Brně rovněž zavázal žalovaného, aby ve vztahu k případu žalobce posoudil dopad skutečnosti, že po válce o toto území Náhorního Karabachu připadla v roce 2020 část území právě Ázerbájdžánu.

20. Ze správního spisu dále vyplynulo, že žalovaný opatřil další podklady pro posouzení věci, a to Informaci IOM: Ázerbájdžán - Přehled údajů o zemi za rok 2020; Informaci OAMP z 10. 6. 2021: Ázerbájdžán - Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv; Informaci OAMP ze dne 24. 11. 2020: Arménie, Ázerbájdžán, Náhorní Karabach - Přehled situace, základní informace, historie konfliktu, současný konflikt (27. 9. 2020 - 9. 11. 2020); Informace OAMP ze dne 31. 8. 2020: Ázerbájdžán - Policie, obecné informace, zákonný rámec, ochranné mechanismy a kapacita.
21. Z termínu k seznámení se s novými podklady rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu se zástupce žalobce omluvil s tím, že se namísto něj dostavil žalobce.
22. Dne 7. 10. 2021 vydal žalovaný nové rozhodnutí ve věci čj. OAM-1112/ZA-ZA11-ZA05-R2-2019, jímž žalobci mezinárodní ochranu ve smyslu § 12, § 13, § 14, § 14a, § 14b zákona o azylu opětovně neudělil. Proti němu žalobce podal včasnou žalobu.
23. Krajský soud předně musí zdůraznit, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno poté, co Krajský soud v Brně svým výše uvedeným rozsudkem zrušil předchozí rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť rušené rozhodnutí shledal nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů u posouzení azylového důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Současně žalovanému v odstavci 67 předmětného rozsudku uložil, aby si obstaral „přesné a aktuální informace o zemi původu žalobce, které se budou týkat potlačování politických práv v Ázerbájdžánu, zejména svobody projevu a svobody shromažďování. Na základě těchto zpráv pak zhodnotí, zda existuje přiměřená pravděpodobnost, že by se žalobce, coby řadový účastník demonstrací, mohl dostat do hledáčku státních orgánů, pokud by v projevu svých politických práv pokračoval, a zda by hrozilo, že jej státní orgány budou z tohoto důvodu pronásledovat.“ V následujícím odstavci 68 zmíněného rozsudku sice Krajský soud v Brně uvedl, že projev politických práv žalobce souvisel se situací v Náhorním Karabachu a že je tedy třeba přihlédnout k tomu, že v mezichase (na podzim roku 2020) připadla podstatná část Náhorního Karabachu Ázerbájdžánu, ale že je na žalovaném, aby vyhodnotil, zda tato skutečnost může v žalobcově případě hrát nějakou roli. Krajský soud v Brně však svým názorem uvedeným v odstavci 68 rozsudku neomezil povinnosti uložené žalovanému v odstavci 67 rozsudku.
24. Žalovaný v rozporu se zrušujícím rozsudkem požadované informace neobstaral a požadované hodnocení neprovedl. Zprávy, které založil do správního spisu, pouze obecně shrnují státní zřízení v zemi, situaci týkající se přístupu ke zdravotní péči, trhu

práce, bydlení, sociální péči, vzdělávání, a to i ve vztahu k navrátilcům z ciziny. Dále se věnují situaci v Náhorním Karabachu a ázerbajdžánské policii. Podrobnější informace týkající se dodržování či potlačování lidských práv (zejména pak politických práv, a to konkrétně svobody projevu a svobody shromažďovací) zprávy neobsahují. Ze správního spisu a žalovaným založených zpráv tak nelze uzavřít, že žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí žádné pronásledování z důvodu jeho dvojího zadržení na demonstracích a že je tedy jeho obava z případného uvěznění zcela nedůvodná. Takový závěr totiž nelze dovodit ani ze žalovaným i nově shromážděných informací. Např. Informace OAMP ze dne 31. 8. 2020: Ázerbájdžán - Policie, obecné informace, zákonný rámec, ochranné mechanismy a kapacity, totiž mimo jiné uvádí: „současně se objevila v některých případech obvinění z velmi tvrdého přístupu policie, který měl vést podle aktivistů v nedůvěře a propasti mezi bezpečnostními složkami a běžnými občany.“ A dále: „ázerbajdžánská policie byla v řadě případů spojována s porušováním lidských práv včetně medializovaných úmrtí v celách policejního zadržení nebo mučením. Objevily se informace o využívání mučení či násilí vůči podezřelým k získání přiznání nebo úplatku. Vůči těmto podezřením uplatňovaly úřady neverejný zákaz na nezávislé forenzní vyšetření zadržených a současně oddalovaly přístup k jejich advokátovi. Samotná obvinění zůstala nevyšetřena.“ Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný neobstaral požadované a potřebné aktuální podklady pro rozhodnutí, jak mu bylo uloženo Krajským soudem v Brně, avšak bez jejich zajištění nelze zákonně posoudit, zda jsou žalobcovy obavy z budoucího pronásledování odůvodněné či nikoliv.

25. Žalovaný v nyní přezkoumávaném rozhodnutí na straně 3 konstatoval, že „v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany jmenovaného jsou problémy s policií, které ve vlasti měl kvůli své účasti na demonstracích za změnu situace v Náhorním Karabachu.“ A pouze ve světle tohoto závěru se pak omezil na hodnocení naplnění azylových důvodů dle § 12 písm. a) a b) azylového zákona¹ u žalobce (tj. pronásledování za uplatňování politických práv spočívajících v požadavku získání kontroly nad územím Náhorního Karabachu a jeho odůvodněný strach z pronásledování z důvodu zastávání jeho politického názoru ve vztahu k situaci v Náhorním Karabachu). To vyplývá rovněž z prvního odstavce strany 4 napadeného rozhodnutí ve vztahu k azylovému důvodu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, kde žalovaný uvedl: „správní orgán v této souvislosti poukazuje na skutečnost, že žadatelovy politické aktivity byly poměrně úzce vymezené a reagovaly na konkrétní politickou situaci, specificky na stav okupace části území Ázerbájdžánu - oblast Náhorního Karabachu a přiléhajících okresů arménskou armádou“. Rovněž i na straně 5 napadeného rozhodnutí ve vztahu k azylovému důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uzavřel, že vyhodnotil žalobcovy obavy z budoucího pronásledování jako neodůvodněné, neboť „politické názory projevoval dotyčný pouze v úzkém kontextu, zejména v souvislosti s arménskou kontrolou Náhorního Karabachu.“
26. Tento závěr však neodpovídá skutkovým zjištěním žalovaného, ani obsahu správního spisu. Jak vyplývá z údajů poskytnutých k žádosti o mezinárodní ochranu, žalobce k důvodům žádosti o mezinárodní ochranu sdělil, že původem pochází z Karabachu, ale

¹ Důvody udělení azylu upravuje zákon o azylu v ustanovení § 12 tak, že azyl se udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

již 26 let žije ve městě Sumqajit ve špatných ekonomických podmínkách, a proto jsou tam časté demonstrace za zlepšení „jejich situace“. Na dvou demonstracích byl zadržen policií a byl jí varován, že pokud bude ještě jednou zadržen, „bude s ním zle“. Během třetí demonstrace se mu podařilo policii utéci a k zadržení nedošlo. Žalobce dále v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany na dotaz důvodu demonstrací uvedl, že „u nás v Ázerbájdžánu panuje autoritativní režim, a náš prezident už nechce získat Karabach zpět. Kdo má jiný názor, tomu se žije zle. Mnoho veteránů z války v 90. letech žije ve špatných ekonomických podmínkách.“ Shodné skutkové informace shrnul i žalovaný v napadeném rozhodnutí na straně 1 - 2. Je pravdou, že dále v pohovoru již žalobce akcentoval hlavně situaci v Náhorním Karabachu jako důvod demonstrací, nicméně nelze přehlédnout, že tak učinil toliko v návaznosti na způsob kladení otázek žalovaným. Ve vztahu k ekonomické situaci mu byla položena pouze otázka, jaký život má nyní v Sumqajit, na níž odpověděl, že „normální, nežijí si ani zle ani dobře.“ Jiné otázky mu již ve směru ekonomické situace, kladeny nebyly, ač by to pro objasnění důvodů demonstrací, jichž se účastnil a na nichž byl zadržen, bylo pro objasnění konkrétních projevů jeho politických práv žádoucí a vhodné, pokud je žalovaný zamýšlel rozlišit a posuzovat samostatně.

27. I sám žalovaný na straně 5 v druhém odstavci napadeného rozhodnutí uvedl, že „žadatel v průběhu řízení uváděl, že je uprchlíkem z Náhorního Karabachu a žil ve špatných ekonomických podmínkách v obci Sumqajit. Z tohoto důvodu demonstrovali za zlepšení jejich situace a rovněž za osvobození Náhorního Karabachu od arménské okupace“. Přesto se však dále ve svém rozhodnutí zabýval již pouze uplatňováním žalobcových politických práv či zastávání politického názoru ve vztahu k získání území Náhorního Karabachu jeho zemí původu a nikoliv k zlepšení ekonomických podmínek. S ohledem na události podzimu roku 2020, kdy Ázerbájdžán opět ovládl a získal kontrolu nad většinou okupovaného území Náhorního Karabachu, žalovaný uzavřel, že kvůli změně situace v Náhorním Karabachu již „nelze předpokládat, že by se žalobce stal předmětem adresného zájmu bezpečnostních složek země původu, u žalobce nelze bez dalšího předpokládat, že bude ve svých politických aktivitách ve stejné intenzitě pokračovat i nadále a současně pominou i důvody pro jeho případné zadržení ze strany ázerbájdžánské policie“. Žalovaný bez jakýchkoliv podkladů rovněž uzavřel, že „dotyčný nebude po návratu do vlasti bez dalšího ohrožen, neboť důvody jeho politických aktivit ve formě protestů pominuly a státní orgány jej mimo rámec těchto protestů týkajících se Náhorního Karabachu nepovažují za adresný cíl svého zájmu. Nedá se očekávat, že by byl vystaven pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu do budoucna.“
28. Jak důvodně namítá žalobce ve své žalobě a jak vyplývá ze shora uvedeného, situace Náhorního Karabachu nebyla jediným důvodem účasti žalobce na předmětných demonstracích, na nichž byl dvakrát zadržen policií, a nebyla tedy ani jediným důvodem demonstrací samotných. Žalovaný se však v rozhodnutí tímto druhým žalobcem uvedeným důvodem účasti na demonstracích (zlepšení ekonomických podmínek) nezabýval. V rozporu se zmíněným zrušujícím rozsudkem Krajského soudu v Brně (konkrétně odstavcem 42. - 47. předmětného rozsudku) žalovaný vůbec nehodnotil pravděpodobnost budoucího pronásledování žalobce pro účast na demonstracích a neopatřil si pro takové hodnocení ani žádné podklady. Žalovaný tak v rozporu se závazným názorem jmenovaného soudu nezodpověděl otázku označenou předmětným soudem za jádro celého případu, tj. nakolik je pravděpodobné, že se řadový účastník demonstrace dostane do hledáčku státních orgánů a zda hrozí, že by jej státní orgány

z důvodu pokračování projevu jeho politických práv mohly pronásledovat. Správní spis pro zodpovězení této otázky neobsahuje potřebné aktuální informace o zemi původu týkající se potlačování politických práv v Ázerbájdžánu, zejména svobody projevu a svobody shromažďovací (viz odstavec 67. zrušujícího rozsudku Krajského soudu v Brně).

29. Krajský soud tak shledal důvodnou žalobcovu námitku, že otázka Náhorního Karabachu nebyla jediným důvodem demonstrací, na nichž byl zadržen, ale že dalším důvodem demonstrací (a tedy uplatňováním politických práv a politického názoru) byla i špatná ekonomická situace. Rovněž námitka žalobce, že se žalovaný plně neřídil závazným právním názorem Krajského soudu v Brně a neobstaral si podklady týkající se potlačování politických práv, je důvodná. Je pak třeba přisvědčit i námitce, že se žalovaný nezhodnotil azylově relevantní důsledky dvojího zadržení žalobce pro případ návratu do vlasti ve vztahu k jeho osobě coby řadového účastníka demonstrací (a to nikoliv pouze ve vztahu k Náhornímu Karabachu).
30. Z ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s. plyne, že správní orgán je vázán právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku. Vázanost právním názorem soudu může být prolomena jen v důsledku nových skutkových zjištění nebo při změně právní úpravy (viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ve věci sp. zn. 7 A 57/99, rozsudek NSS čj. 2 Ads 16/2003-56 nebo čj. 6 Ads 172/2009-45). Ke změně právní úpravy v daném případě nedošlo a nedošlo ani k novým skutkovým zjištěním ve vztahu k účasti žalobce na demonstracích a jeho opakovanému zadržení policií v zemi původu, pro která by mohla být vázanost právním názorem soudu prolomena.
31. Žalovaný tedy pochybil, pokud nerespektoval závazný právní názor Krajského soudu v Brně vyjádřený v jeho zrušujícím rozhodnutí a neobstaral si požadované podklady (přesné a aktuální zprávy o zemi původu žalobce týkající se potlačování politických práv v zemi jeho původu, zejména svobody projevu a svobody shromažďovací) a na jejich základě neprovedl hodnocení, zda existuje přiměřená pravděpodobnost, že by se žalobce, coby řadový účastník demonstrací, mohl dostat do hledáčku státních orgánů, pokud by v projevu svých politických práv pokračoval, a zda by hrozilo, že jej státní orgány budou z tohoto důvodu pronásledovat. Tím se jednak dopustil podstatné vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. spočívající v porušení povinnosti postupovat dle závazného právního názoru krajského soudu v návaznosti na § 78 odst. 5 s. ř. s. a jednak své rozhodnutí zatížil vadou ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal za základ napadeného rozhodnutí, nadále nemá oporu ve správním spise. Vzhledem k předchozímu zrušujícímu rozsudku Krajského soudu v Brně je zdejší krajský soud nucen konstatovat, že v rozhodnutí opět absentuje hodnocení pravděpodobnosti budoucího pronásledování žalobce ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ve vztahu k jeho účasti na demonstracích týkajících se i jiného důvodu než situace v Náhorním Karabachu (tj. špatných ekonomických podmínek) a následného dvojího zadržení jeho osoby. Proto je napadené rozhodnutí v tomto rozsahu rovněž nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

V. Závěr a náklady řízení

32. S ohledem na shora uvedené krajský soud napadené rozhodnutí zrušil v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení v souladu s ustanovením § 78 odst. 4 s. ř. s.

33. Žalovaný je v dalším řízení vázán názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozsudku, potažmo předchozím názorem Krajského soudu v Brně vysloveném v jeho rozsudku ze dne 7. 4. 2021, čj. 41 Az 35/2020-55.
34. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce náhradu nákladů nenárokoval a ze soudního spisu nevyplývá, že by mu nějaké náklady vznikly. Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 11. května 2022

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně